

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Diktatura?

Nemška vojska je bila znana kot ena najboljših. Kljubovala je celemu svetu in še bi je ne ukrotili. Če bi ne bilo gladi. Zakaj pa je bila tako izborna? Le vprašajte nemškega vojaka! Povedal vam bo, da vsled izborne discipline.

Kaj naše organizacije niso tudi nekakšna armada? Kaj se mi ne bojujemo z močnim sovražnikom? In naš boj ne bo trajal samo pet let! Naš boj bo dolg in ljut! Le pogledite moloha, kako je oborožen in vedno pripravljen na naše napade.

Seveda je razlika med disciplino pri nemški vojski in pa pri naši stranki. Tam je bil vladar, ki je dajal povelja po svoji volji in glavi, tukaj pa so vsi člani enakovredni pri odločevanju. Tam so se dajala povelja v imenu vladarja, pri nas se dajejo v imenu zbora in njegovih sklepov. Tam je vladar svoj sklep lahko vsak trenutek zopet izpremenil in mu ni bilo treba biti se, ker se ga ni upal nihče klicati na odgovornost — tu pa se zbor ne more sniti vsak trenutek, da bi sklepal na novo, zato je treba že v naprej določiti, kaj naj se zgodi, če nastane to ali ono, kako naj se stranka ponša pri tej ali oni nevarnosti, ter kdo naj odločuje, če bi se v naglici imelo kaj pripetiti, na kar zbor ni mogel misliti.

Nemška vojska je imela za poveljnika cesarja, naša stranka ima pa program, statut in izvoljeno vodstvo. Velikanska razlika je v tem poveljstvu — prav nikake razlike pa ne sme biti v disciplini, v izvrševanju. Razlika je zopet šele v posledicah neposlušnosti: tam so vojaka vsled nepokorščine obesili ali ustrelili, tukaj pa ga pošljemo iz fronte domu, izključimo ga iz naših bojnih vrst. Kdor se ne mara bojevati za boljšo prihodnost zase in za svoje, naj gre domu za peč, ne dovolimo mu pa, da bi delal med nami zgago.

Le pogledjmo zgodovino našega gibanja, posebno zadnji čas. Vsepovsod so nam očitali neenotnost, nedisciplino. Vsak — voditelj ali navaden član — je delal, kar se mu je vžljubilo. Barantali so za kulisami, delali »politiko«, a skoro vse proti volji celotne stranke. Delalo se je tajno, in javnost nam je očitala marsikatero nepravilno dejanje, ne da bi bila stranka mogla ugotoviti, ali je res ali ne! Ali ni bil že zadnji čas, da smo pomedli z železno metlo in očistili naše vrste nereda, ki je bil našemu gibanju samo v kvar?

Potem pa pridejo ljudje in stresajo glave, ko vidijo, kako uvajamo med svojimi vrstami red in disciplino. Stresajo glave, ko rečemo gnolobo in ozdravljamo bolno telo.

Očitajo nam diktaturo! Neumnost! Smo stranka demokracije (seveda ne J. D. S.!). Pri nas ni nihče general, niti kaplar ne. Vsi smo enaki. Vodstvo ima le dolžnost izvrševati sklepe — ali je to diktatura?

Če se je pa moralo vodstvo pri tem postaviti bolj strogo proti vsem, ki so bili napoti, ali je to njegova krivda? Bodočnost bo pokazala, kdo je bil proti redu zanašalec, kdo pa je vsled svoje nepoučenosti... Prvega ne bo v stranko nikdar več, ker je spoznal, da mu je odklenkalo, drugi se bo pa kmalu vrnil, ker bo spoznal, da je ta red in disciplina v stranki ne le potrebna zaradi bodočih bojev, temveč tudi že zdaj koristen, ker bo delo enotnejše, lažje in ker bo delavcev v stranki več. Vrnili se bo tudi tisti, ki ga je metla po krivici morebiti malo preveč oplazila, ker je stal preblizu. Spoznal bo, da je bil udarec namenjene neredu, ne niemu.

Začasni pravilnik

G. R. S. J. kot edinstvene osrednje inštanca delavskega in nameščenškega strokovnega gibanja v Jugoslaviji.

(Konec.)

Čl. 8. Današnja pokrajinska torišča: Glavni radnički savez v Beogradu, Glavni radnički savez v Sarajevu in Strokovna komisija v Ljubljani kakor tudi medstrokovni odbori v Zagrebu ter Novem Sadu, ki se takoj stvorijo iz po enega zastopnika vseh zveznih organizacij dotičnega mesta, postanejo oblastna tajništva G. R. S. J. Poleg teh, a v skladu s krajevnimi organizacijami in njihovih zveznih uprav, bo uprava G. R. S. J. ustanovila tudi po drugih gospodarsko močnejših središčih svoja okrožna tajništva.

Vse stalno nameščene tajnike bo postavljala uprava G. R. S. J. sporazumno z odbori tajništev.

Čl. 9. V kolikor bi oblastna in okrožna tajništva ne imela svojih sredstev, bo nosil njihove stroške izvrševalni odbor Saveza radniških sindikatov. Ali izvrševalni odbor G. R. S. J. ima pravico kakor do odredjanja tako tudi do nadzorovanja dohodkov in stroškov vseh tajništev. G. R. S. J. bo kril vse svoje stroške in stroške svojih tajništev iz odmerjene vsote, ki mu jo plačajo Savezne organizacije. Višino te vsote kakor tudi nje razporeditev določi uprava G. R. S. J. za vsakih 6 mesecev vnaprej.

Čl. 10. Tip strokovnih organizacij, ki vstopijo v sestav G. R. S. J. je centralističnega značaja za vso državo in se deli po industrijskih ter stročnih Savezah tako, da niti ena stroka in niti eno podjetje ne more imeti dve ali več organizacij. Izjema od tega pravila more biti samo v strokah, ki imajo svoje strokovne organizacije, ali ki ne pripadajo G. R. S. J. Za take stroke, katerih obstoječe strokovne organizacije ne pripadajo ali odbijejo vstop v družbo tega Saveza, so izvrševalni odbor in njegova tajništva dolžni, organizirati nove organizacije po predpisih tega pravilnika.

Čl. 11. Vse današnje pokrajinske strokovne organizacije iste stroke, ki so

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravišstvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Stane mesečno 7 din., celoletno 84 din.

Oglasi: prostor 1 × 55 mm 50 p.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštnine proste.

v članstvu GRSJ so dolžne, izvršiti svoje zedinjenje v en osrednji Savez svoje stroke za vso državo. Da bi vse strokovno gibanje odgovarjalo tipu organizacij, ki jih navaja čl. 10. tega pravilnika, se Opći radnički savez, danes s sedežem osrednje uprave v Zagrebu, preuredi v stročno organizacijo industrijskih polukvalificiranih in nekvalificiranih delavcev in delavk. Vanjo stopijo delavci in delavke tekstilne industrije, grobe lesne industrije (strugarji, žagarji itd.), delavci drugih industrijskih vej, kakor: industrija papirja, celuloide, mila, kemikalij, stekla, cementa in ostalih, ki nimajo svojih posebnih stročnih organizacij. Po tem postane današnji Savez fabričkih radnika i radnica, katerega osrednja uprava je v Beogradu, sestavni del Opčeg radničkog saveza.

Toda s preuredbo Opčeg radničkog saveza tudi Savez radnika industrijske in mešane male stroke in njegovi današnji podsavezi, katerih stroke že imajo svoje strokovne organizacije, istopajo iz ORS in se priključijo k Savezom svojih strok, če so v sestavi GRSJ. Podsavez OPS, katerega stroka nima svoje posebne organizacije, ali jo ima, pa ne sprejme tega pravilnika, se proglasi za osrednji Savez svoje stroke za vso državo.

Načelo: ena stroka — ena organizacija, se prenese tudi na: eno podjetje — ena strokovna organizacija. Po tem: vsako podjetje, v katerem delajo delavci in delavke raznih strok, pripade tisti strokovni organizaciji, katere značaja je dotično podjetje. Dokler se to tudi praktično ne izvede, vodi mezdno in, če treba, stavkovno politiko v dotičnem podjetju tisto stročno organizacijo, katere značaja je dotično podjetje.

V vprašanju organizacijske pripadnosti nameščenecv, ki so zaposleni v trgovini, industriji, bankarstvu in ostalem zasebnem gospodarstvu, odredi uprava GRSJ z ozirom na posebno naravo zaposlenosti teh nameščenecv izjeme od tega in 10. člena.

Zedinjenje pokrajinskih strokovnih organizacij v osredotočene Saveze za vso državo kakor tudi preureditev ORS se izvede najdalje do prvega občnega zbora GRSJ.

Čl. 12. Vsi stročni Savezi sprejmejo pri vstopu v članstvo GRSJ nase vse obveznosti, ki so navedene v tem pravilniku in zlasti:

a) da redno plačajo predpisano pristojbino; b) da izvrševalni odbor GRSJ in njegova pristojna tajništva obveščajo o vsakem nameravanem splošnem ali delnem gibanju svojih članov; c) da izvrševalnemu odboru GRSJ pripravljajo in postavljajo na razpolago vse statistične podatke iz raznih polj svoje stroke; d) da po sklepu izvrševalnega odbora GRSJ in preko tega ter po možnosti svoje blagajne gmotno pomagajo vsem od izvrše-

valnega odbora GRSJ odobrenimi stavkam, v kolikor bi ne bila sredstva pristojnega Saveza in osrednjega stavkovnega sklada dovoljna; in e) da izvršujejo vse sklepe izvrševalnega odbora GRSJ v njegovem državnem in mednarodnem delovanju, kakor so označene v okvirju tega pravilnika.

Zaključek.

Ta pravilnik stopa kot začasen v veljavo z dnem sprejema na državni strokovni konferenci in objavljenja v javnosti do sklepa novih stalnih pravil.

Načrt stalnih pravil izdela izvrševalni odbor GRSJ. Po izdelavi tega načrta, ga razpošlje izvrševalni odbor vsem Saveznim centralnim organizacijam, Tajništvom in krajevnim medstrokovnim odborom v pretres, nakar bo takoj sklical občni zbor radi končne prireditve.

Dan in kraj državnega občnega zbora se objavi 3 mesece prej z naznačenjem začasnega dnevnega reda.

Aktivno pravo soudeležbe na državnem občnem zboru imajo:

1. Vsi člani uprave in finančnega nadzorstva GRSJ, in

2. odposlanci vseh osredotočenih zveznih organizacij, kateri se izvolijo po tem pravcu: do 300 članov po eden in dalje za vsake 500 članov tudi po eden.

Stroške za odposlance nosijo one ustanove, ki jih odpošljejo 8. januarja 1922, v Belgradu.

(Sledijo podpisi članov uprave GRSJ.)

Politične vesti.

Preljubo »državotvorno Jutro« ali ne boš prav nič poročalo o Ribarovem govoru? Predsednik narodne skupščine dr. Ivan Ribar je imel včeraj daljši govor, ki ga pa ni prineslo »Jutro«, to pa najbrž zaradi tega, ker se ni gospod predsednik prav nič pohvalno izražal o razmerah v naši državi. Če je bil njegov govor diplomatska poteza, je to njegova stvar. Vsekakor pa je zanimivo, da je priznal odkrito, da se v naši notranji politiki vlada več s silo kot pa s pametjo. Gospod predsednik misli, da ni to sredstvo dobro za ureditev naših notranjih razmer. Po njegovem mnenju bi morala iti vlada v Belgradu takoj k volitvam, kar je to edina pot, po kateri moremo priti iz dosedanjih razmer. Nato je kritiziral armado, o kateri je izjavil, da je postala orodje politike, namesto da bi bila narodna obramba. Prešel je na posamezne ministrske oddelke in okrivil vodstvo finančne politike, da je zakrivilo s svojimi neumnimi oddredbami neznošno gospodarsko življenje naše države. V času samih državnih blamaž smatra kot eden največjih uspehov diplomacije kraljevo zaroko z romunsko kraljico Mariolo. Ta čin je po njegovem mnenju pozitivni uspeh in na ta način prihaja prvič, naša država v stalen položaj v naši zunanji politiki. Končno je naglasil, da bi bilo potrebno priti z Rusijo v ožji stik, ker sodi, da je naša moč edinole v slovaški solidarnosti (!) Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil? vzklikamo, ko mislimo na naše žalostne predsednike narodne skupščine.

Dnevne vesti.

Naša vlada je naročila v inozemstvu nov dvorni vlak, ki bo imel 36 vagonov, opremljenih z največjim luksuzom. Novi vlak prispe v Belgrad koncem januarja ali v začetku februarja ter bo prvič vozil

po novo kraljico v Bukarešto. V tem suhoparnem stilu kroži po svetih naše uradno poročilo, ob katerem pa se mi nikakor ne moremo zadržati suhoparno. Kajti občutimo dan za dnem na lastni koži neznošne davke, menda že na zadnjo žlico, ki jo nesemo v usta in vidimo kako se grudi naše bedno ljudstvo pod težo neusmiljenih davatev. Tudi ne smemo prezreti malih šarabank na katerih se dnevno vozijo delavske družine v podzemeljske luknje v Zagorju, Trbovljah, Hrašniku in drugod, na delo za vsakdanji kruh.

Bi je zadnjič eden med našimi dijaki celo tako nesramen, da se je od lakote ustrelil! Slovenski rodoljubni krogi so navdušeni. Navdušeni lepe Tatjanine prireditve za učečo se mladino. Samo ob sebi umevno, da ne za našo, temveč za rusko. Tisto rusko, ki je pribežala z generatom Wranglom v svojo drugo domovino, ko je Wrangel svojo prvo domovino po pravici vrget do konca na kant in svoje ljudstvo po pravici pod pasje življenje. Tukaj mu teče plačilo, do tistega časa, ko se povrne dobri stari car na prestol svojih pradedov in potopi boljševiško svojat, kolikor je še nista vzeli lakota in kuga, v morju krvi in jekla. In ustvari novo glavo vseslovanskim idealom in vseslovanski vzajemnosti. Ampak plačilo je majhno: komaj 30 milijonov dinarjev letno daje vlada, za vse drugo pa morajo skrbeti požrtvovalni, navdušeni rodoljubi. Pojdite in si oglejte bedno življenje preganega ruskega elementa, pojdite v Maribor, v Ljubljano, v Strnišče pri Ptuj: bedniki med bedniki so prisiljeni, da prodajajo dobri, beli kruh, da si morejo privoščiti vsak dan mehke potice! Niti suhe vode niso deležni, ker jim ostaja denarja komaj za francoske šampanjce! Škandal! Kamen bi se usmilil in kdor nima čutečega srca za takega bližnjaka, je dvakratni kamen! Torej, kdor nočeš biti kamen, prispevaj na Tatjanin dan svoj obolus na altar revni študirajoči ruski mladini. Kaj pa so to: podpore očetov milijonarjev in podpore iz državnih blagajni! Storite svojo rodoljubno dolžnost, dolžnost vsakega, ki je le nekoliko poduhal misterije slovanske vzajemnosti! In ne govorite o slovanskem in sploh jugoslovanskem dijaštvu! Saj se navzlic »Narodovini« očetovskim opominom iz same trmoglavosti ne poprima narodnega dela, dela za narodov blagor! In predrzno je in se upa v Pragi in v Brnu in bog vedi še kje celo na svoje stroške prezebat in stradati kakor psi pozimi...

»Jaz sem revček Andrejček, ki sem fajfco zgubil«, je »Jutrova« stalna koračnica. Danes smo pogledali v »resnicoljubno Jutro« in smo opazili, da se neresni otročaji skušajo maščevati za svojo blamažo, ki so jo doživeli, ko smo odgovorili na »Jutrovo« vprašanje: kaj je Jugoslaviji najbolj potrebno?, da je potrebno veliko korito od Triglava do Ohrida, da bi vsi zraven prišli. To pa seveda ni bilo všeč »Jutru«, ker se je čutilo krvavo prizadeto in zato je pričelo po otročie napadati naš list s tem, da je pričelo zafkavati besede. Mi smo ga opozorili na ta žurnalistična sleparstva, nakar si je pomagalo brihtno »Jutro« na ta način, da je pričelo vpiti na vse grlo kakor jesihar, da »je zadelo v črno«. »Napreje« da se je po nepotrebnem popraskal tam, kjer ga ni nič srbelo. Gospodje okoli »Jutra«, ali ste res že prezrli, da vas pozna že vsak ljubljanski paglavec po perju? In da ste kot mojstri v zavijanju povedali »Napreju« to, kar ste vi občutili pri čitanju našega odgovora na vaše preljubeznivo vprašanje: Kaj je Jugoslaviji najbolj potrebno?

Vzgleđ treznosti. Ob priliki Konferenice zedinjenja strokovnih organizacij, ki se je vršila v Belgradu, je priredila tamkajšnja delavska kulturna organizacija za goste - delegate zabavni večer. Delegat naših organizacij, ki je to zabavo posefil, pripoveduje, da je tako lepili delavskih prireditev, kakoršna je bila ta, v Sloveniji zelo malo doživel. Zabavo je posetilo veliko število zavednega proletariata iz Belgrada, tako, da je bila velika dvorana delavskega doma popolnoma zasedena. V klub temu, da so bile tudi opojne pijače naprodaj, ni bilo opaziti niti enega gosta, ki bi bil vinjen. Kar je še bolj značilno je to, da več kot polovica obiskovalcev pijače sploh naročalo ni. Starejši sodrugi so našli zabavo pri izvrstno uprizorjenih igrokazih, petju, deklamacijah itd. Mlajši so pa teknovali pri šaljivi pošti, ter rajali v kolu. Zabava je bila cel večer prisrčna in na višini. — Pri nas v Sloveniji si žalibog zabave brez alkohola komaj zaustiliti moremo. Odpravili pa tega ne bomo z golimi pridigami, temveč moramo praktično odstraniti alkohol s tem, da bomo ljudstvu nudili kaj boljšega. Društvo »Svoboda« mora v tej smeri odločno poseči v te razmere. Podpirajte »Svobodo«!

Kdor hoče delavski »Žepni koledar«, naj si ga takoj naroči pri pokrajinskem tajništvu SSJ v Ljubljani, poštni predal 168 (Frančiškanska ulica 6/I.) Velja samo 5 dinarjev. Oblika je zelo lepa. Vsebina bogato razvrščena. Vsebuje tudi več praktičnih, vedno potrebnih računskih razpredelnic. Vsakemu delavcu bo v korist. Kdor ga še nima, naj ga takoj naroči!

Lastnikom domačih umetnin. Široka slovenskih krajin se nahaja tudi v zasebni lasti mnogo umetnin (slik, risb, plastik itd.), ki so jih v teku stoletij ustvarili domači podabljalci. Društvo Narodna Galerija v Ljubljani, lastnik istoimenskega razstavišča za umetnine, namerava o veliki noči letos v Ljubljani prirediti umetniško razstavo, ki naj bi predmetoma ponazorila, kako se je v nas tekom stoletij razvijala upodabljajoča umetnost. Ker v to potrebnega gradiva ne more v dovoljni meri znesti zgolj iz javnih zbirk in hranišč, prosi zasebne lastnike tem potem, naj ustrezajoč kulturni nameri dobrotno po dopisnici sporoče, katere domače umetnine hranijo in bi bili voljni, proti jamstvu za točno vrnitev nepoškodovane umetnine ter na trošek društva prepustiti Narodni Galeriji zgolj za dobo nameravane historične razstave. Obvestila naj se pošljejo na naslov: Narodna Galerija v Ljubljani.

Redni promet na progah kr. državnih železnic. Z 18. januarjem 1922 se odpre na progah kr. državne železnice v Sloveniji zopet redni osebni promet v istem obsegu kot pred omejitvijo dne 8. t. m.

Zahvala. Vsem, kateri so v boleznih naše skrbne žene, dobre zlate matere in stare matere storili kako dobroto ali uslugo, in vam, kateri ste spremili ljubečo mater, žal da prezgodaj, k večnemu počitku, se prisrčno zahvaljuje žalujoča rodovina Kokej. — Hrašnik.

Ljubljana.

Predavanja Umetnostno - zgodovinskega društva. Prvo predavanje dr. Voj. Molè, Umetnost in narava, ki se zadnjič radi odpovedi električnega toka ni moglo vršiti, se bo vršilo v torek 17. januarja t. l. v fizikalni dvorani Tehnične srednje šole na Mirju. Začetek točno ob 6. zvečer.

Društvo članov in najemnikov za Slovenijo s sedežem v Ljubljani opozarja, da se vrši prihodnja javna odborova seja v sredo, dne 18. januarja t. l. ob 20. v mali dvorani »Mestnega doma«. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. informacije na Sv. Petra cesti št. 12, priložno desno.

Iz stranke.

Spodnja Šiška. SSJ sklicuje dne 18. t. m. ob 7.30 zvečer v »Zadružni dom« vse zaupnike in strankine pristase. Udeležba dolžnost!

Redni diskusijski večeri na Lokah pri Zagorju se bodo odslej vršili vsak drugi četrtek ob 4. popoldne v prostorih konšumnega društva.

Iz strok. gibanja.

LJUBLJANSKIM KOVINARJEM!

»Delavske Novice« z dne 12. t. m. prinašajo dopis, ki je zelo značilen.

V tem dopisu trdijo, da zaupniki v Strojnih tovarnah ne vršimo prav svojih dolžnosti.

Na koncu dopisa pa pozivljajo kovinarje, naj zapuste svojo organizacijo ter pristopijo v neko »samostojno organizacijo vseh kovinarjev v Jugoslaviji«.

Torej to je njihov pravi namen. Če bi jim bilo res kaj na tem, da naša strokovna organizacija dobro posluje, bi jim ne bilo treba jo razbijati, temveč bi skušali v njej napraviti red.

Dobro vedo, da se zaupniki nismo sami imenovali, temveč smo bili voljeni. Treba bi ne bilo drugega, kakor da nas na občnem zboru obtožijo in če obtožbe ne bomo mogli ovreči, nas to itak članstvo obsodilo.

Ker pa imajo druge namene, zato nam ne dajo prilike, da njihove laži ovržemo, ne čakajo občnega zbora, temveč lažejo in obrekujejo, da bi napravili zmešnjavo, od katere si obetajo uspehov.

Naša organizacija ni dekla nobene politične stranke. Kdor priznava razredni boj, načela amsterdamske internacionale ter je v kovinski stroki zaposlen, ta spada k nam.

Komunisti pa hočejo imeti organizacijo, ki bo le po imenu strokovna, v resnici pa le agitacijsko sredstvo za njihovo stranko, zato jim naša ne ugaja.

Ker vedo, da večina kovinarjev politike v strokovni organizaciji ne mara in bi ne šel nihče za njimi, če li povedali svoj pravi namen, zato lažejo in obrekujejo, da bi lažje v kalnem ribarili.

Ostuden je sovražnik, ki niti strokovnim organizacijam ne priznava ter s tem vedoma zmanjšuje že itak majhni košček delavčevega kruha. Zato je boj proti njemu še bolj potreben. Kovinarji bomo imeli lahko stališče. Oglejmo si tiste organizacije, ki so šle na komunistične limanice, pa bomo imeli prav lahko izbiro.

Članka nisem priobčil v svojo obrambo, temveč zato, da opozorim tovariše na volkove v ovčjih kožah.

Ivan Ropret,

predsednik zaupniškega zbora kovinarjev v Strojnih tovarnah.

Socialna politika v naši državi, in ne minister za socialno politiko sta zelo moderna. Tako je minister za socialno skrb predložil zakonodajnemu odboru zakon zav. proti nezgodam za železničarje. Zakonodajni odbor je zakon tako sprejel, da imajo državni železničarji svojo posebno zavarovalnico, ločili so pa južne železničarje od te zavarovalnice, in jih hočejo s 1. junijem t. l. priključiti

splošni delavski zavarovalnici. Škoda, ki jo bo tukaj trpelo južno železničarstvo, more samo tisto preceniti, ki je poznal bivši zakon o zavarovalnicah. Žrtve, katere imamo žalibog radi današnjih neurejenih razmer na železnicah, so tolike, da znašajo na milione kron letno. Po novem zakonu južnih železničarjev od železniške zavarovalnice je zgubilo okoli 15.000 uslužbencev svoje priporočene pravice. Kaj je delal zakonodajni odbor in zastopniki, ki sedijo v njem, nam je nerazumljivo. Ali imajo gospodje v odboru kaj znisla, kaj sklepajo? Minister za socialno skrb in njegov pomočnik, ali ne uvidita, da sta tukaj predlagala nezmišelj, ki vam ga južni železničarji ne bodo odpustili, dokler ne popravita svoje neumnosti? Gospod minister Kukovec in Žerjav zelo slabo sta bila poučena zaradi zavarovalnice, ali pa sta hote ali nehote nekaj predložila, kar celo danes ne moreta zagovarjati. Južni železničarji, vam pa kličejo: V organizacijo, da si priborimo naše pravice, da, če nesreča pride, ne bo uboga para pustila molohu kapitalistu svoje kosti; da dobi odškodnino, da ne bomo ne mi ne naše družine od gladi umirali, ali pa morali miloščine prositi, potem ko bi v službi svoje življenje, in zdravje pustili! Južni železničarji, na krov, v organizacijo, da si izvojimo svoje pravice, ki nam jih danes nezavedni in neodgovorni minister za socialno skrb kraje.

Prejeli smo iz krogov pekovskih pomočnikov, da naredbe o prepovedi nočne dela v nekaterih obratih sploh ne upoštevajo in še vedno kršijo kljub temu, da so bili nekateri mojstri že kaznovani. Za sedaj samo opominjamo; če pa ne bo pomagalo, bomo primerani, v našem interesu voditi neizprosni boj. Drugič pridemo na dan z imeni teh gospodov mojstrov, ki mislijo, da zanje ni nobene naredbe. Obenem priporočamo nadzorstvu dela, da je tudi njegova dolžnost, da se malo bolj pobriga za delavstvo, ker naredbe niso samo za pomočnike, temveč tudi za gospode mojstre.

Najslabši delodajalec — država. V državni cinkarni v Celju zaposleno delavstvo preživlja težke ure. Druginja se je v zadnjih mesecih za okroglo 35 odstotkov zvišala. Plače delavstva so pa ostale kakršne so bile. Osrednje društvo kovinarjev je napravilo že celo vrsto vlog, da se plače primerno zvišajo, pa komaj, da dobiva nanje odgovore. Po dolgem čakanju je cinkarno vodstvo vendar privolilo v »povišanje« v obliki enkratnega nabavnega prispevka. Ta povisek je že sam na sebi malenkosten, nolog tega pa še samo enkrat. Samski delavec na pr. je sprejel 275 K, oženjen brez otrok pa 325 K. Ne zadostovalo bi, če bi delavci sprejemali ta povisek vsak mesec, kaj še, ko so ga sprejeli le enkrat za vselej. Vodstvo obrata se izgovarja, da obrat ne uspeva. Seveda ne uspeva, če ni nikjer pametnega načrta, kako obrat preurediti, da bi izdeloval stvari, za katere bi bilo predpogojev ter bi šle lažje v denar. Vodstvo obrata mora o tem razmišljati ter predlagati načrte. Njegova naloga ni sitnari nad delavci ter razglašati, da zaupnikov organizacije ne bo priznala. Če vodstvo ne bo kmalu prenehalo igrati vlogo vaškega policaja, bomo prisiljeni misliti, da svoje prave naloge ne razume, da je torej nezmožno. Cinkarna je državna last in država je last državljanov. Delavstvo, ki plačuje državi največje davke s svojim delom, ima velik interes na tem, da cinkarna ne le, da ne pogine, temveč da prične s polnim obračevanjem. Vodstvo tovarne, ki je od teh državljanov

plačano, naj pa skrbi, da se bo to čimprej zgodilo. Premišljuje naj tudi o tem, kako bi se dalo zvišati delavske prejemke vsaj toliko, kolikor jih je zvišala vojna uprava svojim v vojaških delavnicah zaposlenim delavcem. (Glej »Naprej« št. 10, do 11.).

Pametno ravnanje.

Spomladi lanskega leta je prišlo med organizacijo kovinarjev in zadrugo ljubljanskih kleparskih mojstrov do ostrega boja. Kovinarji so zahtevali za kleparske pomočnike zvišanje plače. »Zadruga« se je pa tem zahtevam uprla. Nastala je stavka, ki je trajala 7 tednov. Takratne zahteve delavcev gotovo niso bile pretirane, vendar jih v nasprotnem taboru niso upoštevali. Vzrok temu je bilo dejstvo, da so oni mojstri, ki nimajo pomočnikov, pri sestanku glasovali proti povišanju iz golega koristolovstva. Računali so, da bo izbruhnila stavka, pri kateri bodo oni dobili tista naročila, katerih večji obrati radi stavke ne bodo mogli izvršiti.

Celih 7 tednov je trajalo, predno so mojstri spoznali, da imajo zadevo s pomočniki, rešiti pač tisti mojstri, ki pomočnike sploh zaposlujejo. Sledil je sporazum, pri katerem so delavci dobili zvišanje, obenem so se pa zaupniki obvezali, da bodo čuvali delovno disciplino.

Jeseni, ko je druginja narasla zopet za kakih 14 odstotkov, je organizacija kovinarjev predlagala »Zadrugi«, da se plače delavstva za 15 odstotkov zvišajo. Tei zahtevi se »Zadruga« ni upirala, temveč je brez vsakega pogajanja privolila v povišanje. To pametno ravnanje mojstrov je prav ugodno vplivalo na razpoloženje pomočnikov. Delovna disciplina se je učvrstila tako, da ni skoraj nikakoršnih pritožb s strani mojstrov.

Začetkom januarja t. l. je organizacija kovinarjev v očigled nastali druginji zopet zahtevala, da se plače pomočnikom druginji primerno zvišajo. »Zadruga« je ta predlog skoraj v celoti sprejela, tako da bodo sedanje plače kleparjev sledeče: 1 kategorija 5 Din. na uro, 2 kategorija 4.25 Din. na uro, 3 kateg. 3.50 Din. na uro, 4 kateg. 2.50 Din. na uro.

Kleparski pomočniki so se na svojem sestanku izrekli, da to povišanje sprejmejo, ter bodo gotovo skrbeli, da tudi z njih strani lojalno razmerje do mojstrov ne bo kršeno.

Borba med delom in kapitalom bo vsekakor trajala toliko časa, da bo delo zmagalo. Odvisno pa je od ravnanja nasprotnikov, bo li ta borba divja ali usmerjena. Če delavce vidi, da je kljub delu in naporu njegovo življenje in življenje njegove družine v nevarnosti, je razumljivo, da se poslužuje vseh sredstev samobrambe.

Dejstva, ki smo jih navedli, naj služijo tistim podjetnikom, ki položaja ne razumejo, v razmišljanje.

Sodrug! Ali se nahaja »NAPREJ« v vseh javnih lokalih, v katere zahajate?

Šport.

Smučarski tečaj za novince otvori Športna zveza še ta teden, če bo sneg za to ugoden. Ponk se bo vršil ob ugodnih dnevih, in sicer v popoldanskih urah od 2. do 5. Natančnejša poročila slede še pravočasno. — Športna zveza.

Vsi športniki, ki so se prijavili za smučarski tečaj športne zveze, naj se zglasijo dne 18. t. m. od 15.—16. popoldne na dvorišču tvrde J. Gorec, Ljubljana.

gostilna pri Novem svetlu po smuč. — Sportna zveza.

Iz Bohinja nam poročajo: Radi obilo zapalega snega v Bohinju odpade na 22. t. m. določena predtekmata za sankarsko prvenstvo Bohinja in se preloži na poznejši čas. — Sportna zveza.

Najnovejše.

NA RUSKEM UMIRA ZA LAKOTO 30 MILIJONOV LJUDI.

LDU. Moskva, 16. jan. V baronskem ozemlju se širi lakota. Cele družine izumirajo. Ljudje se žive z drobovino padlih živali. Epidemija tifusa se razširja, umrljivost narašča.

LDU. Moskva, 16. jan. Iz Perna poročajo, da se v Gubevski nahaja 60.000 beguncev. V taborišču vlada tifus. Med ljudskošolskimi učitelji se je zgodilo radi lakote več samomorov.

STRAŠEN VIHAR S HITROSTJO STO MILI NA URO.

LDU. Washington, 14. jan. V New Yorku je bil včeraj strašen vihar, ki je včasih dosegel hitrost sto milj na uro. Vsled nezdol in padajoče opeke je bilo ubitih pet oseb, nad 50 pa ranjenih. Močni veter je pešce večkrat vrgel pod kolesa vozov. Policija je na raznih cestah napela vrvi.

SODRUGI!

Ako hočete biti bolj poučeni o kulturnih, gospodarskih in političnih zadevah slovenskega delavstva naročite

„NAŠE ZAPISKE“.

List stane letno 100 K in se naroča pri upravi Slovenske Socialne Maticice, Ljubljana poštni predal 13.

Po svetu.

— Zapomnite si socialisti, da vrana ni še nikoli izključevala vrani oči. Med vojno so razne »patriotične« družbe ogolju-

žale vlado Zedinjenih držav pri vojni naročil za stotine milijonov dolarjev. Plačalo je ljudstvo. Goljufije so bile tako očitne, da se jih ni moglo zakriti; zato je moralo za ljudstvo slediti nekaj preiskav; toda zgodilo se ni nikomur nič in gospodje, katerim je vojna prinesla na tak način milijone, so še vedno »edlični« državljani.

— Samo enega milijarderja navajamo. Rockefellerjevo premoženje se je v teku zadnjih desetih let zvišalo za najmanj 678 milijonov dolarjev, dasiravno natančne številke niso znane. Računajo, da ima milijarder Rockefeller nad 30 odstotkov delnic pri raznovrstnih podjetjih. Če pomislimo, koliko milijonov ljudi bi mogel rešiti naš denarni mogotec, če bi samo z mezin- cem pomagal, nas prevzame sveta jeza, ki se pa temeljito stopnjuje, ko si kličemo v spomin, da ta bogataš samo kopiči denar in ne pomisli niti najmanj na svojega bližnjega. Ali je treba sploh še opisovati, kako umira v Rusiji do 30 milijonov ljudi od gladi in da bi bili vsi rešeni, če bi se jih usmilila kapitalistična gospoda vsaj z drobinicami, ki padajo iz njihovih zlatih niz?

— Naša moč je v zavednosti, toda ker ul te, je vse narobe. Japonska je pomnožila svoje čete v Sibiriji. To je znamenje, da ni sklenila še nobene pogodbe z Daljno-vzhodno republiko, od katere zahteva, da bi se popolnoma predala japonskemu kapitalizmu. Ker ne more dobiti koncesij zlepa, jih bo vzela; čemu pa ji bo sicer armada? Rusija s Sibirijo sedaj ni dovolj močna izgnati japonske vsiljivce. Enkrat bo. Bila bi že danes, če bi bilo med delavstvom več solidarnosti in manj demagogiranja, več organiziranja in manj razdvajanja.

Gospodarstvo.

—Pristojbenik za taksno, sodno in poštno tarifo je izšel te dni in se naroča pri dr. Ivanu Černetu, Gospodarska pisarna v Ljubljani. Pristojbenik dr. Ivana

Černeta je pregleden in vreden vsake pohvale. Stane 12 dinarjev.

— Cenitev poljskih pridelkov v Jugoslaviji. Po cenah v decembru cenimo vrednost žetve posameznih poljedelskih pridelkov tako-le: Vrednost pšenice in rži na 26 milijard (179.000 vagonov), ječmena na 4 milijarde (36.000 vagonov), ovsu na 4 milijarde, (45 tisoč vagonov), koruze na 33 milijard (277 tisoč vagonov), krompirja na 6 milijard (129 tisoč vagonov), vina na 6 milijard, (240 milijonov litrov), fižola na 2 milijardi (15.000 vagonov). Ves bruto dohodek znaša nad 80 milijard. Od tega odpade za setev 10 milijard, 70 milijard ostane za kritje drugih stroškov. Na vsako glavo v Jugoslaviji bi prišlo iz žetve 550 kron bruto dohodka.

— Naš državni dolg v Angliji znaša nad 23 milijonov funtov šterlingov. (Funt je vreden po sedanjih valutah nad 1000 K.

— V Švici so bile predvojne cene, s cenami v januarju 1921 in v oktobru 1921, kakor 1066.70 : 2591.70 : 2133.78.

— V Ameriki je padla cena žitu že na predvojno višino.

UTRINEK.

Ni dovolj, da zna človek čitati. Važno je, kaj čita in da razume to, kar čita. Ljudi, ki bi popolnoma razumeli to, kar čitajo, sedaj še ni mnogo, zlasti ne med maso ljudstva. Zato kupujejo razdvajalne kapitalistične in druge liste, medtem ko se socialističnih branijo. In če je sodnja taka, kakršna ne bi smela biti, če bi bila res sodnja, je to krivda tega nemislečega ljudstva. List, ki vzgaja, ni »priljubljena« pri ljudstvu, to je vsled tega, ker neče misliti. Uspeh imajo le kapitalistični listi in semintja demagogični listi, ki se prištevajo delavskim, ker hranijo svoje čitatelje z bombastičnimi frazami in jih uspaajo z vsakojakimi ustopističnimi obljubami.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SŠJ).

Odgovorni urednik: France Svetek.

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Pristojbenik za taksno, sodno in poštno tarifo (204 strani) je izšel in se ga dobi ozir. naroči pri izdajatelju dr. IVAN ČERNETU, Gospodarska pisarna, Ljubljana, Miklošičeva ulica št. 6. Cena 12 Din., po pošti kot priporočena tiskovina Din. 13-50.

Čevljarski pomočniki,

ki so zmožni najfinejšega šivnega dela, se sprejmejo v trajno delo. Naslov pove upr. „Napreja“.

Medič, Rakovec & Zankl,

prej A. Zankl sinovi.

Tovarna kemičnih in rudn. barv ter lakov centrala: Ljubljana, d. z. o. z. Skladišče: Novisad.

Telefon 64. Brzjav: MERAKL, Ljubljana. Telefon 64.

Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljate, mavec (Gips), mastenec (Federweiß), strojno olje, karbolinej, steklarski in mizarski klej, pleskarski, slikarski in mizarski čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti. „MERAKL“, Lak za pode. „MERAKL“, Linoleum lak za pode. „MERAKL“, Emajlni lak. „MERAKL“, Brunoline.

Ceniki se začasno ne razpošiljajo!

I. SANDRIN
LJUBLJANA.

Velika zaloga
vsakovrstnega

usnja

kož, podplatov, gonil-
nih jermenov in boksa

na debelo.

MESTNI TRG 6.

F. BRUMAT
LJUBLJANA

Manufaktura in tkanine.

Mestni trg 25.

Na nižje cene!

Na nižje cene!

VULKAN

tvornica gumijevih
izdelkov v Kranju

izdeluje

prvovrstne podpetnike.

Čisto domače podjetje!